

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
для вступників на освітній рівень
„Бакалавр”**

Спеціальність **014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА**
(УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА)

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Схвалено Вченою радою філологічного факультету
(протокол № 8 від „26” квітня 2023 р.)

Голова ради

проф. Борис БУНЧУК

Чернівці – 2023

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика і графіка. Орфоепія та орфографія

Звуки мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі.

Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ** та буквосполучень **дз, дж**.

Склад. Наголос.

Ненаголошені голосні, їхня вимова й позначення на письмі.

Уподібнення приголосних звуків.

Спрощення в групах приголосних.

Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.

Вимова і написання префіксів **з-** (зі-, с-), **роз-**, **без-**, **пре-**, **при-**, **прі**.

Чергування **у – в, і – й**.

Правила вживання апострофа та м'якого знака. Подовження приголосних.

Подвоєння букв як наслідок їх збігу.

Правопис слів разом, з дефісом, окремо.

Уживання великої букви.

Написання слів іншомовного походження.

Будова слова. Словотвір

Спільнокореневі слова і форми слова.

Основа слова і закінчення змінних слів.

Значеннєві частини слова: корінь, префікс, суфікс, постфікс, закінчення.

Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.

Лексикологія і фразеологія

Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Пряме й переносне значення слів.

Синоніми, антоніми, омоніми, пароніми.

Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова. Питомі й запозичені слова.

Застарілі слова. Неологізми.

Поняття про фразеологізми. Фразеологізми в ролі членів речення.

Поняття про самостійні та службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменник: назви істот і неістот, загальні і власні назви.

Рід, число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників.

Правопис відмінкових закінчень іменників. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні й короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.

Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості, складні та складені.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Правопис числівників. Узгодження числівників з іменниками.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників.

Правопис займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число (в теперішньому і майбутньому часах). Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.

Безособові дієслівні форми на **-но**, **-то**.

Правопис дієприкметників.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Правопис прислівників.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники.

Правопис прийменників разом, окремо й з дефісом.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності й підрядності.

Правопис сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки.

Написання часток **бо, но, то, от, таки**.

Правопис частки **не** з різними частинами мови.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставини) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.

Розділові знаки в кінці речення. *Типе між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.*

Речення двоскладні й односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення. Речення поширені та непоширені.

Типе в неповних реченнях.

Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення.

Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). *Розділові знаки при них.*

Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі).

Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопідрядне речення зі сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними.

Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. *Розділові знаки в безсполучниковому реченні.*

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. *Розділові знаки в ньому.*

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог.

Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

Відомості про мовлення

Поняття про спілкування і мовлення.

Ситуація спілкування: адресати (той, хто говорить чи пише) і адреса мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його зміст і форма. Тема й основна думка висловлювання.

Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки.

Етика спілкування й етикет.

Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, епістолярний, офіційно-діловий і публіцистичний.

Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Авраменко О. М. Українська самотужки. Київ: Грамота. 2022. 96 с.
2. Авраменко О. М., Блажко М. Українська мова. Довідник. Завдання в тестовій формі за новою редакцією правопису. Київ: Грамота, 2023. 336 с.
3. Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 146 с.
4. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / Навч. посіб. Київ, 2006. 368 с.
5. Вакарюк Л., Панцьо С. Українська мова. Морфеміка і словотвір. Тернопіль: Лілея, 1999. 220 с.
6. Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ: Академія, 2004. 335 с.
7. Данчук Ю. Українська, що надихає. Говоримо й пишемо правильно. Візуалізований довідник. Харків: Основа, 2022. 128 с.
8. Дворецька Ю. Помилкаріум. Моя українська правильна та вишукана. Київ: Грамота, 2021. 128 с.
9. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Київ: Вища школа, 1983. 260 с.
10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
11. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. Київ: Вища школа, 1994. 670 с.
12. Сучасна українська літературна мова: Підручник / За ред. М. Я. Плющ. Київ: Вища шк., 2006. 430 с.
13. Терлак З. М. Пунктуаційний словник-довідник. Львів: Світ, 2019. 396 с.
14. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.
15. Юшук І. П. Практичний довідник з українського правопису. Київ: Видавничий дім „Освіта”, 2020. 128 с.

ДОДАТКОВА

1. Бакіна Т. С. Практикум з пунктуації: вправи та відповіді. Тернопіль: Мандрівець, 2004. 208 с.
2. Гуйванюк Н. В., Агафонова А. М., Шабат-Савка С. Т. Синтаксис неповного речення. Еквіваленти речень: [навчально-методичний посібник]. Чернівці: Рута, 2007. 100 с.
3. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. Київ, 1998. 162 с.

4. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів: навчальний посібник / 7-ме вид., стер. Київ: Вища школа, 2006. 287 с.
5. Мойсієнко А. Вставні конструкції, що вказують на спосіб об'єктивації думки. *Лінгвістичні студії*. Вип. 2. Ч. 1. Донецьк: ДонНУ, 2003. С. 183–187.
6. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Граматика української мови в таблицях: навч. посібник. Київ: Вища школа, 2004. 167 с.
7. Ткаченко Є. М. Українська мова. Пунктуація: правила, вправи, диктанти: навч. посібник. Харків: Консум, 2001. 288 с.
8. Українська мова: Енциклопедія. Київ: „Укр. енцикл.” ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
9. Читай і знай!: довідник-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, О. Я. Лаврінець, К. С. Симонова. Київ: ВД „КМ академія”, 2007. 197 с.
10. Шабат-Савка С. Т., Агафонова А. М. Іменні частини мови: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 152 с.
11. Шабат-Савка С. Т., Агафонова А. М. Сучасна українська мова: Лексикофонетичний та морфемно-словотвірні рівні: [навчально-методичний посібник]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. 104 с.
12. Шабат-Савка С. Т., Максим'юк О. В., Шатілова Н. О. Пунктуація української мови: [навчальний посібник]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вакарюк Л. О., Панцьо С. Є. Український словотвір у термінах. Словник-довідник. Тернопіль: Джура, 2007. 260 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004882>
2. Молодіжний сленг. Короткий список лексичних одиниць молодіжного сленгу. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Молодіжний_сленг.
3. Нова мова. Проект розвитку української мови URL: <http://www.novamova.com.ua/217.html>.
4. Український правопис. Київ: Наук. думка, 2019. 392 с. URL: [https:// mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf).
5. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ: Освіта, 2012. 270 с. URL: <https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/d196.pdf>

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Усна народна творчість

Народна лірика: „Віє вітер на долину”, „Розлилися круті бережечки”, „Із-за гори вітер віє”, „Вилітали орли з-за крутої гори”, „Ой матінко-зірко...”, „Ой та зажурились стрільці січові” та інші (на вибір абітурієнта).

Історичні пісні: „Зажурилась Україна, бо нічим прожити”, „Ой з-за гори, з-за крутої...”, „Максим – козак Залізняк”, „Пісня про Кармелюка” та ін.

Балади: „Ой летіла стріла”.

Народні думи: „Хмельницький та Барабаш”, „Дума про Марусю Богуславку” та інші (на вибір абітурієнта).

Література Київської Русі

„Повість минулих літ” (уривки про заснування Києва; про помсту княгині Ольги та інші на вибір абітурієнта); „Слово о полку Ігоревім”.

Давня література

Г. Сковорода: „Всякому городу нрав и права”, „Пчела й Шершень”, „De Libertate”.

Література кінця XVIII – початку XX століття

І. Котляревський: „Енеїда”, „Наталка Полтавка”.

Г. Квітка-Основ'яненко: „Маруся”, „Конотопська відьма”, „Сердешна Оксана” (на вибір абітурієнта).

Т. Шевченко: „Катерина”, „Сон (У всякого своя доля)”, „Заповіт”, „Кавказ”, „І мертвим, і живим, і ненарожденим землякам моїм...”, „Наймичка”, „Ісаїя. Глава 35”, „Садок вишневий коло хати”.

Марко Вовчок: „Інститутка”.

П. Куліш: „Чорна Рада”.

І. Нечуй-Левицький: „Кайдашева сім'я”.

Панас Мирний: „Хіба ревуть воли, як ясла повні?”

І. Карпенко-Карий: „Мартин Боруля”.

І. Франко: „Гімн”, „Захар Беркут”, „Чого являєшся мені у сні?”, „Ой ти дівчино, з горіха зерня”, „Мойсей”.

М. Коцюбинський: „Intermezzo”, „Тіні забутих предків”.

Леся Українка: „Contra spem spero”, „Слово, чому ти не твердая криця”, „Давня казка”, „Мріє, не зрадь”, „Лісова пісня”.

В. Стефаник: „Камінний хрест”.

О. Кобилянська: „Valse Mélancolique”, „Impromptu phantasie”.

В. Винниченко: „Момент”.

Література ХХ століття

Олександр Олесь: „О слово рідне, орле скутий...”, „З журбою радість обнялась”, „Айстри”, „Чари ночі”, „По дорозі в казку” та інші (*на вибір абітурієнта*).

П. Тичина: „Ви знаєте, як липа шелестить”, „Арфами, арфами”, „Пам’яті тридцяти”, „О панно Інно, панно Інно...”.

М. Рильський: „У теплі дні збирання винограду”, „Солодкий світ!..” або інші твори (*на вибір абітурієнта*).

В. Сосюра: „Так ніхто не кохав”, „Любіть Україну” або інші твори (*на вибір абітурієнта*).

В. Підмогильний: „Місто”.

М. Хвильовий: „Я (Романтика)”.

Ю. Яновський: „Майстер корабля”.

Є. Маланюк: „Уривок з поеми”, „Напис на книзі віршів...”.

І. Багряний: „Тигролови” або інший твір (*на вибір абітурієнта*).

Остап Вишня: „Моя автобіографія”, „Сом” та інші твори (*на вибір абітурієнта*).

М. Куліш: „Мина Мазайло”.

Б.-І. Антонич: „Різдво”.

А. Малишко: „Пісня про рушник”.

О. Довженко: „Зачарована Десна”, „Щоденник”.

О. Гончар: „Модри Камень”.

В. Симоненко: „Дід умер”, „Де зараз ви, кати мого народу?”, „Лебеді материнства”, „Є в коханні і будні і свята”, „Задивлюсь у твої зіниці”, „Ти знаєш, що ти – людина...” та інші (*на вибір абітурієнта*).

Григор Тютюнник: „Три зозулі з поклоном”.

Д. Павличко: „Два кольори”, „Я стужився, мила, за тобою” та інші (*на вибір абітурієнта*).

М. Вінграновський: „У синьому небі я висіяв ліс”.

Л. Костенко: „Маруся Чурай”, „Страшні слова, коли вони мовчать” та інші вірші (на вибір абітурієнта).

В. Стус: „Господи, гніву пречистого...”, „Крізь сотні сумнівів я йду до тебе...” та інші вірші (на вибір абітурієнта).

І. Драч: „Балада про соняшник” та інші вірші (на вибір абітурієнта).

2–3 твори письменників української діаспори (на вибір).

2–3 твори сучасної української літератури (на вибір).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Білоус П. Історія української літератури XI–XVIII ст. Київ: ВЦ „Академія”, 2009. 424 с.
2. Возняк М. Історія української літератури / Упоряд., передм. М. Гнатюка. – 2-ге вид., випр. Львів: Світ, 2012. 872 с.
3. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. Т. 1. Т. 3. Київ: Либідь, 1993.
4. Золоте слово: Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX–XV століть: У 2-х кн. / За редакцією В. Яременка; Упоряд. В. Яременко, О. Сліпущко. Київ: „Аконіт”, 2002. Кн. 1. 784 с.; Кн. 2. 784 с.
5. Історія української літератури (перша половина XIX століття) / за ред. І. П. Скрипника. Київ, 1980.
6. Історія української літератури XIX століття (70–90 роки): У 2-х кн. / за ред. О. Д. Гнідан. Київ: Вища школа, 2002. Книга 1. 575 с.
7. Історія української літератури у 12 томах. Т. 7: Література 80–90-х років XIX століття. Книга перша / Наук. редактор Лариса Мороз. Київ: Наук. думка, 2020. 532 с.
8. Історія української літератури XIX століття: У 2 кн. Кн. 1 / За ред. акад. М. Г. Жулинського. Київ: Либідь, 2005. 656 с.
9. Історія української літератури: У 12 т. Т. 1: Давня література (X – перша половина XVI ст.). Київ: Наук. думка, 2013. 840 с.
10. Історія української літератури: У 12 т. Т. 4: Тарас Шевченко. Київ: Наук. думка, 2014. 782 с.
11. Ковалів Юрій. Історія української літератури кінця XIX – початку XXI ст.: підручник: У 10 т. / Юрій Ковалів. Київ: ВЦ „Академія”, 2013. Т. 1, 2.

12. Українська література XVII ст. / Упоряд., приміт. і вступ. стаття В. І. Кречотня; Ред. тому О. В. Мишанич. Київ: Наук. думка, 1987. 608 с.
13. Українська література XVIII ст. / Упоряд., приміт. і вступ. стаття О. В. Мишанича. Київ: Наук. думка, 1983. 694 с.

ДОДАТКОВА

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. Київ: Грамота, 2020. 496 с.
2. Авраменко О. Українська література (Рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2019. 256 с.
3. Агеєва В. Поетеса зламу століть. Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації. Київ: Либідь, 2001. 264 с.
4. Антофійчук В. Нова українська література. Кінець XVIII – перші десятиріччя XIX століття. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 600 с.
5. Голомб Л. Із спостережень над українською поезією XIX–XX століть: зб. статей. Ужгород: Гражда, 2005. 380 с.
6. Давня українська література: Хрестоматія / упор. М. М. Сулима. Київ: Рад. школа, 1991.
7. Дзюба І. З криниці літ: У 3-х томах. Київ: Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2006.
8. Ільницький М. Читаючи, перечитуючи... Літературознавчі статті, портрети, роздуми. Тернопіль: Богдан, 2019. 320 с.
9. Карпіловська Є. А., Тарновецька Л. О. Українська література XI–XVIII ст.: Хрестоматія з коментарями. Чернівці: Прут. 1997.
10. Погрібний А. Літературні явища і з’яви. Київ: Майстерня книги: Оранта, 2009. 688 с.
11. Поліщук Я. І ката, і героя він любив... Михайло Коцюбинський: Літературний портрет. Київ: ВЦ „Академія”, 2010. 302 с.
12. Ткачук М. Наративні моделі українського письменства. Тернопіль: ТНПУ Медобори, 2007. 464 с.
13. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст.: у 4-х кн. Київ, 1994–1999. Кн. 1–4.
14. Хрестоматія для підготовки для зовнішнього незалежного оцінювання / упоряд. та передм. О. М. Авраменка. Київ: Грамота, 2019. 416 с.
15. Чопик Р. Ессе Номо: Добра звістка від Івана Франка. Львів: Львівське відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2001. 232 с.

Програма розглянута і затверджена на засіданні **кафедри української літератури** (протокол № 11 від 4 квітня 2023 р.)

Завідувач кафедри

доц. Валентин МАЛЬЦЕВ

Програма розглянута і затверджена на засіданні **кафедри сучасної української мови** (протокол № 10 від 10 квітня 2023 р.)

Завідувач кафедри

проф. Світлана ШАБАТ-САВКА

Декан філологічного факультету

проф. Борис БУНЧУК

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ усної відповіді (співбесіди)

Максимальна кількість балів за усну відповідь – **100**, співбесіду оцінюють за шкалою від **100** до **200** балів.

Максимальна кількість балів за кожне з наявних у білеті 4-х питань – **25**.

1. Оцінка „відмінно” (175 – 200 балів): абітурієнт ґрунтовно й повно викладає матеріал, виявляє повне його розуміння, аргументує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені, викладає матеріал послідовно й правильно з огляду на норми літературної мови.

2. Оцінка „добре” (150 – 174 бали): абітурієнт дає відповідь, що задовольняє ті самі вимоги, що й на 175 – 200 балів, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача. У відповіді трапляються поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і в його мовленнєвому оформленні.

3. Оцінка „задовільно” (124 – 149 балів): абітурієнт виявляє знання й розуміння основних положень конкретної теми, але викладає матеріал не досить повно й допускає помилки у формулюванні правил, не може зрозуміти й пояснити причини своїх помилок та відчуває труднощі під час добирання прикладів; викладає матеріал непослідовно й допускає помилки в мовленнєвому оформленні відповіді.

4. Оцінка „незадовільно” (100 – 123 бали): абітурієнт виявляє повне незнання матеріалу з відповідних питань.

Відповідь від **124 балів** – рекомендовано.

Відповідь до **123 балів** – не рекомендовано.

Голова предметної комісії

Тетяна ГУЦУЛЯК

Декан філологічного факультету

Борис БУНЧУК